

ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ

ਪਤਰਸ ਵਾਂਗ (2 ਪਤਰਸ 3:1), ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਏ। ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਇਹ “ਸ਼ਤਾਨੀ ਮਨੁੱਖ” ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨਿਆਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਉਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਇਤਹਾਸ ਬਾਰੇ ਚੇਤੇ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਕੀ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਈ. ਅਰਲ ਏਲਿਸ ਨੇ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰਾ ਯਹੂਦਾਹ 5-19 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਹੂਦੀ (ਮਿਦ੍ਰਾਸ਼ਿਕ) ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਰੂਪ ਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਏਲਿਸ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਛੇੜੀ ਗਈ ਅਸੰਗਠਿਤ ਮੁਹਿੰਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ (5-7)

‘ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਜਾਣ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਿਤਾਰਿਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਨਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਠਿਕਾਣੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਨੇ ਅਨ੍ਹੇਰੇ ਘੁੱਪ ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਡੇ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਲਈ ਸਦੀਪਕ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ। ਜਿਵੇਂ

ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਂਭ ਛਾਂਬ ਦੇ ਨਗਰ ਏਹਨਾਂ ਵਾਂਝੁ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਸਦੀਪਕ ਅੱਗ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਆਇਤ 5. ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਉਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਣ ਵੜੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਉਵੇਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦ੍ਰੋਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਇਤਾਂ 5 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7 ਵਿਚਲੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2 ਪਤਰਸ 2:4-7 ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦਿੱਤੀ। ਦੋ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਯਹੂਦਾਹ 2 ਪਤਰਸ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਕੇਵਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਚੁਣਿਆ। ਯਹੂਦਾਹ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਆਏ ਗੈਰਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਰਾਏਲੀ, ਸਵਰਗਦੂਤ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਹਨ। ਪਤਰਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਸਵਰਗਦੂਤ, ਨੂਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਹਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਵੀ, ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੇਖ ਕੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ? ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਚੌਥੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ? ਕੀ ਇਸ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ? ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਯਹੂਦੀ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਘਟੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਚਿੰਤਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪਤਰਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। ਨੂਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਦਾਹਰਨ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕੇਵਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚੋਂ ਸੀ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਸ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਪਾਠਕ ਇਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨ ਜਾਣ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਗ਼ੈਰਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਦਲਾਉ ਵਿਚੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸੂਖਮ ਸੁਨੇਹੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੱਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ ਕੌਣ ਸਨ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਮਹੱਤਵ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ **ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਚਾ ਕੇ** ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ **ਨਾਸ ਕੀਤਾ** ਗਿਆ ਸੀ, ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਮ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਨਾਨ ਬਾਰੇ ਭੇਤੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੁੜਕੁੜਾਉਣਾ (ਗਿਣਤੀ 14)। ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਚਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਭਟਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦ੍ਰੋਹ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਮਿਲੀ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਚਿਤਾਉਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:6-13 ਵਿਚ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸੂਲੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਲਿਆਏ ਸਨ (2 ਪਤਰਸ 1:12, 13; 3:1)। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਚੇਤੇ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਰਸੂਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਚਿੰਨ੍ਹ/ਵਿਪਰੀਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲੀ ਇੱਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਨ; ਪਰ ਵਿਪਰੀਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੌਣ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਜਾੜ ਵਿਚਲੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਨ **ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਕੀਤੀ**? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਮੁੱਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਫਲਦਾਈ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋਣਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤੀਗੀਣ ਲੋਕ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉੱਠਣਗੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਣਦੇ।

ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਉਦਾਸੀਨ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਮੂਰਤਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਏ ਸਨ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ 'ਤੇ ਸੰਦੇਹ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਜਦ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਨਿਆਉਂ ਦੀ ਅਗਨ ਘੱਲੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕ ਵੀ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਰਾਹੇ ਤੁਰ ਪੈਣਗੇ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਜੋ ਯਹੂਦਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਹੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਖਤਰਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਨਾ ਤੁਰ ਪੈਣ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ “ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ . . . ਨਾਸ ਕੀਤਾ” ਉਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਣ ਪਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 6. ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣ ਲਈ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਤ ਉਸ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ, ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ (2 ਪਤਰਸ 2:4), ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਏ ਪਮਰੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਬਾਰੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜਾ ਵਧੇਰੇ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਉਸ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕੀਤਾ।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਦੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਆਸ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਤਪਤ 6:1-4 ਵਿਚ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਦੁਆਰਾ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਨੁਮਾਨ ਦੋਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਨੇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 5:21-24)। 1 ਹਨੇਕ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜਾਵਾਂ

ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਰੰਭਕ ਹਿੱਸਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕ 1 ਹਨੇਕ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।²

ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਘਟੀ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਆਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਤੁੱਛ ਜਾਣੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਢਿਠਾਈ ਕਰੇ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿਆਗ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੱਚਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ, ਹਵਾਲਾ ਉਢੇਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਲੇਖਕ ਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਇਹ ਆਖਣਾ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੱਸੀ ਗਈ ਘਟਨਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਘਟੀ ਸੀ।

ਜਦਕਿ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਘਟੀਆਂ ਸਨ, ਲਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਸਨ ਜੋ **ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ**। ਦੂਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਹਨ; ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਆਖਣਾ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਵਰਗਦੂਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਯਹੂਦਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਦਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ **ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਠਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ** ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਨ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾਹ (ਉਤਪਤ 3:5) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਘਮੰਡ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਦ੍ਰੋਹ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਸਨ? ਬਾਈਬਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਦੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ – ਇੱਕ ਨਿਯਮ – ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਢੀ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸ਼ਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਨਾ ਤਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ

ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਤ ਸੀ ਜੋ “ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਠਿਕਾਣੇ” ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ਤਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾਣਾ ਅਜੀਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨ੍ਹੇਰੇ ਘੁੱਪ ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਡੇ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਲਈ ਸਦੀਪਕ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਸ਼ਤਾਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰੇ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਾਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਨਾ ਦਵੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੂਤ ਵੀ ਪਾਪ (ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਚਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਰਹੇ ਹੋਣ) ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਹੇਠ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ, “ਸਦੀਪਕ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ ਹੈ” ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ “ਉਸ ਵੱਡੇ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਨਿਆਉਂ” ਵਿਚ ਘੱਲੇਗਾ। ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿਆਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਅੱਗ ਬਾਰੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਅਨ੍ਹੇਰੇ (ਮੱਤੀ 8:12; 25:30) ਅਤੇ ਅੱਗ (ਮੱਤੀ 5:22; 13:42) ਦੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ “ਸਦੀਪਕ” ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ “ਅਨ੍ਹੇਰੇ ਘੁੱਪ” ਵਿਚ ਸਨ। ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਦੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਖਤ ਨਿਆਉਂ ਲਿਆਂਦਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 7. ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਉਤਪਤ 19 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਚਰਡ ਜੇ. ਬਾਓਖਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ, “ਰੱਬੀ ਨਿਆਉਂ ਦਾ ਸਰਬਉੱਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹੈ।”³ ਬਾਈਬਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵੇਖੋ, ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 29:23; ਯਸਾਯਾਹ 1:9; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 23:14; ਮੱਤੀ 10:15)। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਤਪਤ 19:24, 25 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੋ ਨਗਰ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ **ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਂਬ ਛਾਂਬ ਦੇ ਨਗਰ** ਵੀ ਆਏ ਸਨ। ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 29:23 ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਦਮਾਹ ਅਤੇ ਸਬੋਈਮ ਆਖਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਹੋਸ਼ੇਆ 11:8)। ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਗਰ ਸੋਆਰ ਨੂੰ ਲੂਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 19:19-22)।

“ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ” ਦੀ ਥਾਂ ਅਗਿਆਤ ਹੈ, ਪਰ ਯਹੂਦੀ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਨਗਰ ਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਘਾਟੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੇ

ਕਾਰਨ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਰ ਦੇ ਐਲੈਕਜ਼ੈਂਡਰੀਆ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਉੱਤੇ ਪਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਦਾਗੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ: “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ: ਇੱਕ ਉਜਾੜ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਧੂਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੇੜ-ਪੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਫਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪੱਕਦੇ ਅਤੇ ਲੂਣ ਦਾ ਖੰਭਾ ਜਿਹੜਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ।”⁴ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਚੰਗਾ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲੂਤ ਅਤੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਬਾਰੇ ਜੋ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਆਖਣਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁵

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ (ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲੀ ਅਤੇ ਦੂਤ) ਦੇ ਉਲਟ ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਬਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਮ-ਵਾਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਫਸੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ, **ਸਦੀਪਕ ਅੱਗ ਦੀ ਸਜ਼ਾ**, ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ **ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ** (σαρκὸς ἐτέρας, *ਸਾਰਕੋਸ ਹੇਟੇਰਸ*) ਦੇ ਮਗਰ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ “ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਸਰੀਰ” ਜਾਂ “ਵੱਖਰਾ ਸਰੀਰ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਅਜਨਬੀ ਸਦੂਮ ਵਿਚ ਗਏ ਅਤੇ ਲੂਤ ਦੇ ਘਰ ਪਰਾਹੁਣੇ ਬਣ ਕੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਦਰਅਸਲ ਸਵਰਗਦੂਤ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦ ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ “ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ” ਦੇ ਮਗਰ ਗਏ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।⁶ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਅਰਥ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ।

ਦੂਜਾ, ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। “ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ” ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਰਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਲੂਤ ਦੇ ਘਰ ਆਏ ਪਰਾਹੁਣੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ ਹਨ, ਸਵਰਗਦੂਤ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਲੂਤ ਦੇ ਪਰਾਹੁਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਗਈ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਪਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰਨਾ “ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ” ਮਗਰ

ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਰਚੀ ਗਈ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਉਤਪਤ 19 ਵਿਚਲੀ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਗਿਬਆਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ (ਨਿਆਈਆਂ 19) ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਪਰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ (ਲੇਵੀਆਂ 20:13) ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ (ਰੋਮੀਆਂ 1:26, 27; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:9) ਦੇਹਾਂ ਵਿਚ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਕਾਮ-ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਲੂਤ ਦੇ ਘਰ ਆਏ ਅਜਨਬੀਆਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਦੂਮ ਦੇ ਲੋਕ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਵਰਗੇ ਸਨ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ, **ਏਹਨਾਂ ਵਾਂਝੁ**, ਕੁਝ ਔਖਿਆਈ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਗੇਤਰਾ ਪੜਨਾਉਂ “ਏਹਨਾਂ” (τούτοις, ਟੋਉਟੋਇਸ) ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। “ਏਹਨਾਂ” ਕਿਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਨਾਉਂ ਦੇ ਇਸਤਰੀਲਿੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। “ਨਗਰ” ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀਲਿੰਗ ਨਾਉਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਪੜਨਾਉਂ “ਏਹਨਾਂ” ਪੁਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਆਕਰਣ “ਏਹਨਾਂ” ਨੂੰ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਔਖਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੀ ਫਿਰ “ਏਹਨਾਂ” ਪਿਛਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਤਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਯਹੂਦਾਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਇਤ 6 ਵਿਚਲੇ “ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ,” ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਦਾ ਅਤੇ “ਪਰਾਏ ਸਰੀਰ” ਮਗਰ ਲੱਗ ਜਾਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਆਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਦ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ 6 ਦੇ ਦੂਤ ਉਤਪਤ 6:1, 2 ਵਿਚਲੇ ਉਹ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਤਪਤ ਵਿਚਲੇ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਾਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਰੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ। ਪਰ ਉਤਪਤ 6 ਨਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਸਦੀਪਕ ਬੰਧਨਾਂ” ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਆਖਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ “ਏਹਨਾਂ” ਨਾ ਤਾਂ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਇਤ 6 ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਵੱਲ, ਤਾਂ ਇੱਕਮਾਤਰ ਬਚੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਹੂਦਾਹ 4 ਵਿਚ ਆਖੇ ਗਏ “ਸ਼ਤਾਨੀ ਮਨੁੱਖਾਂ” ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਤਦ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ: “(ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼) ਏਹਨਾਂ (ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ) ਵਾਂਝੁ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ . . . ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।”

ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੇਰਵਾ (8-13)

ੴ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਏਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੇ, ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ੯ਪਰ ਮਹਾਂ ਦੂਤ ਮੀਕਾਏਲ ਜਾਂ ਸ਼ਤਾਨ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰ ਕੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਬ ਦੇ ਵਿਖੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾ ਹਿਆਉਂ ਨਾ ਪਿਆ ਭਈ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਵੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਭਈ ਪ੍ਰਭੂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝੇ। 10ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਦੇ ਵਿਖੇ ਕੁਫਰ ਬਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਬੇ ਅਕਲ ਪਸੂਆਂ ਵਰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 11ਹਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ! ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਕਇਨ ਦੇ ਰਾਹ ਲੱਗ ਤੁਰੇ ਅਤੇ ਲਾਹੇ ਪਿੱਛੇ ਬਿਲਆਮ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਸਿਰ ਤੋੜ ਭੱਜੇ ਅਤੇ ਕੇਰਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋਏ। 12ਏਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਧਰਮ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭੋਜਨਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ ਹਨ। ਏਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਢਿੱਡ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਏਹ ਪੈਣੇ ਦੇ ਉਡਾਏ ਹੋਏ ਸੁੱਕੇ ਬੱਦਲ ਹਨ। ਏਹ ਪੱਤ ਝੜ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬਿਰਫ ਹਨ ਜੋ ਅਫਲ, ਦੇ ਵਾਰੀ ਮੇਏ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। 13ਏਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸੂਕਰਦੀਆਂ ਠਾਠਾਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦੀ ਝੱਗ ਉਛਾਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਏਹ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਦਾ ਤੀਕ ਦਾ ਅਨੁਰ ਘੁੰਪ ਘੇਰ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯਹੂਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਯਹੂਦਾਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ। ਉਹ ਘੁੰਮੰਡੀ ਸਨ। ਉਹ ਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਜਾਇ ਬੇਅਕਲ ਪਸੂ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਤਮਕ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਡੂੰਘਿਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਵਿੱਤਰ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੋਂ ਸੀ। ਆਖਿਰਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ 2 ਪਤਰਸ 2:19)।

ਆਇਤ 8. ਪਿਛਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਹੁਣ ਯਹੂਦਾਹ ਸਿੱਧਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਨ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਸੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸੁਭਾਉ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਜਿਹੜਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਤਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਿਸਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਹ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। KJV ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਪਲੀਤ ਸੁਫਨੇਬਾਜ਼” ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ “ਪਲੀਤ” ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਜਿਨਸੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵੱਲ ਹੈ ਤਾਂ “ਸੁਫਨਿਆਂ” ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (ἐνυπνιάζομαι, *ਏਨੁਪਨਿਆਜ਼ੋਮਾਇ*) ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। KJV ਸੁਝਾਉ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਅਨੈਤਿਕਤਾ, ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ, ਉੱਤੇ ਐਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ “ਸੁਫਨੇ” ਵੀ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮੀਕਾਹ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵੇਰਵਾ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ “ਬਦੀ ਸੋਚਦੇ” ਅਤੇ “ਆਪਣੇ ਵਿਛਾਉਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੁਸ਼ਟਪੁਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ” (ਮੀਕਾਹ 2:1)।

ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਆਪਣੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ KJV ਵੱਲੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ “ਪਲੀਤ” ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ. ਐੱਨ. ਡੀ. ਕੇਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ “ਸੁਫਨਿਆਂ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ “ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਦਿਲ-ਖਿੱਚਵੇਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।”⁷ ਕੇਲੀ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਹੀ ਆਖਿਆ ਸੀ।

ਸੁਫਨਿਆਂ ਜਾਂ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਹਥਿਆਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ਕੁਝ “ਮਹਾਨ ਰਸੂਲਾਂ” ਵੱਲੋਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:1-4; ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:5; 12:11; NIV)। ਕੁਲੁੱਸੇ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ “ਵੇਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਖੜੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:18)। ਜੇਕਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ “ਸੁਫਨਿਆਂ” ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। NASB ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਸੁਫਨੇ ਵੇਖ ਕੇ” ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਧੀਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ “ਸੁਫਨੇ” ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿਚ ਦਿਸਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵਾਕ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ μέν (ਮੇਨ) ਅਤੇ ὄν (ਓਂ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ

ਯਹੂਦਾਹ ਦਾ ਵੇਰਵਾ 2 ਪਤਰਸ 2:10 ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵਾਕਾਂ, “ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ” ਅਤੇ **ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ**, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਘਮੰਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੁਆਰਾ “ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ” ਆਖਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਇਹ 2 ਪਤਰਸ 2:10 ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ “ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।” NASB, ਹੋਰਨਾਂ ਕਈ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ, “ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ” ਨੂੰ ਸਵਰਗਦੂਤ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਇਹੋ ਹੋਵੇ। 2 ਪਤਰਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ “ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ” ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ “ਪਰਤਾਪ ਵਾਲੇ” ਦਰਅਸਲ ਰਸੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਆਖੀ ਗਈ “ਹਕੂਮਤਾਂ” ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਸਨ, ਮਸੀਹ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ। (ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 2 ਪਤਰਸ 2:10, 11 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ।)

ਆਇਤ 9. ਸਵਰਗਦੂਤ ਮੀਕਾਏਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ 12:7 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ **ਮਹਾਂ ਦੂਤ** ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ “ਮਹਾਂ ਦੂਤ” - ਇੱਥੇ ਅਤੇ 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4:16 ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੀਕਾਏਲ ਹੈ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਾਨੀਏਲ ਦੀ ਪੁਤਸਕ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ “ਪਰਧਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡਾ, ਪਰਧਾਨ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸਰਦਾਰ” ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (10:13, 21; 12:1)। ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਰਗਾ ਕੌਣ ਹੈ?” ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਰਗਦੂਤ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਬਰਾਏਲ ਹੈ (ਦਾਨੀਏਲ 8:16; 9:21; ਲੂਕਾ 1:19, 26), ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਪੋਕ੍ਰਿਫਾ ਦੀ ਤੋਬਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਰਫ਼ਾਏਲ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਆਇਆ ਹੈ।⁸ ਜਬਰਾਏਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਜਨ” ਅਤੇ ਰਫ਼ਾਏਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।”

ਮੀਕਾਏਲ ਦੇ **ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ** ਬਾਰੇ **ਸ਼ਤਾਨ** ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲਈ ਯਹੂਦਾਹ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਹੈ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਲੇਖਕ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੀਕਾਏਲ ਦੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਬਾਰੇ ਸ਼ਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੋਵੇਂ ਨੇਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ

ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਇਹ ਆਖਣਾ ਐਖਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਇਹੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖਹੀਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੂਸਾ ਦਾ ਨੇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁹ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੂਸਾ ਦਾ ਨੇਮ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇੱਕੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਮੂਸਾ ਦਾ ਨੇਮ ਇੱਕ ਅਧੂਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਮੀਕਾਏਲ ਦੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਬਾਰੇ ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਉਹੀ ਅਧੂਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਤਾਨ ਅਤੇ ਮੀਕਾਏਲ ਵਿਚਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਘਟੀ ਸੀ? ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਤਾਨ ਅਤੇ ਮੀਕਾਏਲ ਵਿਚਕਾਰ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਸ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਲੇਖਕ ਇਤਹਾਸ ਬਾਰੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਜੋ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਘਟੀ ਸੀ?

ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇਣਗੇ ਕਿ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਜਾਣ” ਦੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਮਾਇਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੁਆਰਾ ਇਤਹਾਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਕੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਕੀਰ ਦੇ ਫਕੀਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਯਹੂਸਲਮ ਤੋਂ ਯਰੀਹੋ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ” (ਲੂਕਾ 10:30), ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਤਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਪਰ ਸੰਦਰਭ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇਤਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਿਆਈਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗਿਦਾਊਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਯੋਥਾਮ ਨੇ ਸ਼ਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਬਿਰਛ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਰਾਜਾ ਮਸਹ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਕਲੇ” (ਨਿਆਈਆਂ 9:8)। ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਯੋਥਾਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਘਟੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਕਿ ਸ਼ਕਮ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੰਦਰਭ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਘਟੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੀਕਾਏਲ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਸੰਦਰਭ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਘਟੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਆਖਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਬਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਿਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਹਾਣੀ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਆਖਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਸਲ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸੀ ਜਾਂ ਇਤਹਾਸਕ, ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਉਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਿੰਨਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇੱਕੋ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਘਟੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਘਟਨਾ ਦੀ ਇਤਹਾਸਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ: ਜਦ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਗਵਾਹੀ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਸਲ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਘਟੀ ਹੈ, ਤਦ ਲੇਖਕ ਇਤਹਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਘੱਟ ਤਾਕਤਵਰ ਵੱਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤਾਕਤਵਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਆਈ ਨਕਾਰਤਮਕਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਮੀਕਾਏਲ ਨੇ ਨਕਾਰਿਆ ਕਿ ਉਹ **ਮਿਹਣਾ ਮਾਰ ਕੇ ਓਸ** [ਸ਼ਤਾਨ] **ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਵੇ**, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਕਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ “ਜੇ ਕੁਝ ਓਹ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਦੇ ਵਿਖੇ ਕੁਫ਼ਰ ਨਾ ਬਕਣ। ਮੀਕਾਏਲ ਨੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “**ਪ੍ਰਭੂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝੇ!**” ਜੇਕਰ ਮੀਕਾਏਲ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨ।

ਆਇਤ 10. ਪਤਰਸ ਵਾਂਗ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਿਹੜੇ ਮਸੀਹੀ ਸੁਨੇਹੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿੰਦਿਆ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ **ਇਹ ਲੋਕ** ਆਖਿਆ। ਆਇਤ 8 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਸੀ, “ਤਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਏਹ ਵੀ।” ਆਇਤ 12 ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਏਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ . . . ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ ਹਨ।”

ਆਇਤ 8 ਵਿਚ ਯਹੂਦਾਹ ਆਖ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਆਰਾ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ “ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ” ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਨਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਗੱਲਾਂ ਆਖਣਾ ਹੈ। ਜਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ “ਕੁਫ਼ਰ ਬਕਣਾ” ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

NEB ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, “ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਫਰ ਬਕਦੇ ਹਨ।” NASB ਆਖਦੀ ਹੈ, **ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।**

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਆਪ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੁੱਚਪੁਣੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਆਇਤ 4)। ਯਹੂਦਾਹ “ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ” ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ-ਸੋਚ ਕੇ ਐਨਾ ਖਿੰਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਾਕ ਵੀ ਵਿਗੜ ਗਿਆ; ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਖਿੰਝ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ NIV ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ “. . . ਜੇ ਕੁਝ ਬੇ ਅਕਲ ਪਸੂਆਂ ਵਰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ – ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਨ।”¹⁰

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨ “ਇਹ ਲੋਕ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ “ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ” ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮਸੀਹ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਧਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਉਵੇਂ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਜੀਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਜੀਉਣ ਬਾਰੇ ਓਨੀ ਕੁ ਸਮਝ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਹੈਮਸਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜੀਉਣ ਦੀ ਸਮਝ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਹ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। “ਇਹ ਲੋਕ” ਜੋ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਆਤਮਕ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੈਰਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਮਸਲਾ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਉੱਠਿਆ ਸੀ: “ਪਰ ਪ੍ਰਾਣਿਕ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਓਹ ਉਸ ਦੇ ਲੇਖੇ ਮੂਰਖਤਾਈ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸੱਕਦਾ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਆਤਮਕ ਰੀਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਚ ਕਰੀਦੀ ਹੈ” (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 2:14)। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਹ **ਸੁਭਾਉ** ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ **ਬੇ ਅਕਲ ਪਸੂਆਂ ਵਰਗੇ** ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਜੁਦਾਈ ਲਿਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਕਿਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ [ਜਾਣਗੇ]। ਯਹੂਦਾਹ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਵਿਨਾਸ ਵੱਲ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਲਿਖਿਆ (ਆਇਤਾਂ 3, 4)।

ਆਇਤ 11. ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਹਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ!** ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦ੍ਰੋਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਨ ਲਏ। (1) ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ **ਕਇਨ ਦੇ ਰਾਹ** 'ਤੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਸਨ। (2) ਉਹ **ਬਿਲਾਅਮ ਦੇ ਭਰਮ** ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। (3) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ, ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ **ਕੋਰਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧ** ਵਾਂਗ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ: ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਰਾਏਲੀ, ਵਿਦ੍ਰੋਹੀ ਦੂਤ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ (ਆਇਤਾਂ 5-7)। ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਉਦਾਹਰਨ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਸਨ: ਇਸਰਾਏਲੀ, ਦੂਤ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਦੇ ਪੁਰਸ਼। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਉਦਾਹਰਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਪਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਆਉਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਦਾਹਰਨ ਕਿਉਂ ਲਏ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਦ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਦਾਹਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚਲੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਹੋਣ। ਤੀਜਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਠਹਿਰੀ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਭਾਓ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਓ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇ।

ਕੀ "ਕਇਨ ਦੇ ਰਾਹ" ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਦਾਹਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਕਇਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ - ਉਸ ਦਾ ਵਿਦ੍ਰੋਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ - ਉਤਪਤ 4 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਜਦ ਕਇਨ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਇਨ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਜਾਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਤਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਇਨ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ

ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਜੇ ਤੂੰ ਭਲਾ ਕਰੇਂ ਕੀ ਉਹ ਉਤਾਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਜੇ ਤੂੰ ਭਲਾ ਨਾ ਕਰੇਂ ਤਾਂ ਪਾਪ ਬੁਰੇ ਉੱਤੇ ਛੈਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਲੇਚਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੂੰ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਪਰਬਲ ਹੈ” (ਉਤਪਤ 4:7)। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਵਾਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, “ਫੇਰ ਕਇਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹਾਬਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਹਾ” (ਉਤਪਤ 4:8)। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਕਇਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹਾਬਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਇਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਬੜੀ ਲੁਭਾਉਣੀ ਸੀ।¹¹ ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਇਨ ਬਾਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯਹੂਦੀ ਕਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਕਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਇਨ ਦੀ ਇਹ ਕੋਈ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੇ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਧੀਰਜਵਾਨ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਾਂ ਦੂਤ ਮੀਕਾਏਲ ਨੇ ਸ਼ਤਾਨ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਆਇਤ 9)। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਸੂਲੀ ਇਖਤਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਧੜਕ ਆਪਣਾ ਨਿਆਉਂ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੀਕਾਏਲ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਉਹ ਕਇਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਏ, ਆਪਣੇ ਘਮੰਡ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਣ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ। ਕਇਨ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਇੱਕ ਇੱਤਫ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਬਿਲਆਮ” ਇੱਕ ਭਾੜੇ ਦਾ ਨਬੀ ਸੀ। ਕਾਸ਼ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣ ਸਕਦੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ? ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਸਦਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚੁਣ ਸਕਿਆ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਲਆਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਗਿਣਤੀ 22-24 ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਬੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਜਦ ਮੋਆਬ ਦੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਬਾਲਾਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤੋਹਫ਼ੇ ਘੱਲੇ। ਨਬੀ ਫੁਸਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਦਾਸ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਏਹਨਾ ਨਾਲ ਨਾ ਜਾਈ” (ਗਿਣਤੀ 22:12)।

ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬਿਲਆਮ ਆਉਣ ਵਿਚ ਝਿੜਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੋਆਬ ਦੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਘੱਲਿਆ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਬਿਲਆਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਚਲਿਆ ਜਾ ਅਤੇ ਜੇ ਤੂੰ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰ।” “ਬਿਲਆਮ ਦਾ ਭਰਮ” ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ, ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਬਿਲਆਮ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਰਾਪ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਸੀਸ ਬੋਲੀ, ਪਰ ਬਿਲਆਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਾਲਾਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੇਆਬੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਉਦਾਰ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, “ਵੇਖੋ ਏਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਲਆਮ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਪਓਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਬਵਾ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਪਈ” (ਗਿਣਤੀ 31:16; ਵੇਖੋ ਪਰਕਾਸ਼ 2:14)। ਬਿਲਆਮ ਨੇ ਮੇਆਬ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮ-ਵਾਸਨਾ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਫਸਾਉਣ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈ। ਕਇਨ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਲਆਮ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਵੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਦੁਕਵਾਂ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਹ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਬਿਲਆਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਤਰਸ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ (2 ਪਤਰਸ 2:15)। ਇਸ ਨਬੀ ਦੇ ਯਹੂਦਾਹ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਗੁਣ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਆਬ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਕਾਮ-ਵਾਸਨਾ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀਪੂਜਾ ਵਿਚ ਫਸਾ ਲਿਆ। ਬਿਲਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਚਪੁਣੇ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਬਿਲਆਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਨ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਬਿਲਆਮ ਉੱਤੇ ਭਾੜੇ ਦਾ ਨਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੀ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਲਆਮ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਇੱਕ ਇੱਤਫ਼ਾਕ ਸੀ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ! ਜਿਹੜੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ, ਉਹ ਬਿਲਆਮ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਆਮ 'ਤੇ ਭਾੜੇ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:3-14; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:17, 18)। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਮਾ ਉਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮਿਸਤ੍ਰੀ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਾੜੇ ਦਾ ਕਾਮਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇਗਾ।

“ਕੋਰਾਹ” ਇੱਕ ਲੋਠੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਜਕ ਪਦ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਗਿਣਤੀ 16:1-11 ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੋਰਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਾਥੀ ਰਲਾ ਲਏ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨੂੰ

ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਕਲ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਫੇਰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਸਭਾ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ?” (ਗਿਣਤੀ 16:3)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, “ਕੀ ਏਹ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਛੋਟੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਡੇਹਰੇ ਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ?” (ਗਿਣਤੀ 16:9)। ਕਏਨ ਅਤੇ ਬਿਲਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਰਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੰਕਾਰੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ। ਘਮੰਡ, ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿਚ ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਏਨ, ਬਿਲਆਮ ਅਤੇ ਕੋਰਾਹ ਵਿਚ ਸਨ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਐਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਇਹ ਆਖ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਰਾਹ ਦੇ ਵਿਦੇਹ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋਏ ਹਨ।

ਆਇਤ 12. ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਹੰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਿਲੇਰ ਸਨ। ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪਕਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰੂਪਕ ਸਾਡੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। NASB ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ **ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ** ਸਨ। NASB ਦੇ ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਪਿੱਛੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *σπυλός* (*ਸਪਿਲਾਸ*) ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਲੇਖਕ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਚਟਾਨੀ ਥਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉਤਲੇ ਤਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਲੁਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਚਟਾਨਾਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਕਪਟੀ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਖਤਰਾ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਸ਼ਟ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਖਤਰਨਾਕ ਨਾ ਜਾਪਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਹੂਦਾਹ ਇਹੋ ਆਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਰ ਹੈ।

ਕਦੇ-ਕਦੇ *ਸਪਿਲਾਸ* ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ “ਦਾਗ” ਜਾਂ “ਧੱਬਾ” ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। KJV, NIV ਅਤੇ NRSV ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਭਾਵ ਨਾਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। KJV ਇਸ ਨੂੰ “ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ” ਦੀ ਬਜਾਇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, “ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਦਾਗ ਹਨ।” NRSV ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭੋਜਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਧੱਬੇ ਹਨ।” ਜੇਕਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਚੰਗੇ ਸੇਬਾਂ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਪਏ ਸੜੇ ਹੋਏ ਸੇਬਾਂ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਮ-ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾ ਕੇ ਈਸੂਰੀ ਬੰਦਗੀ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੰਦਰਭ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੰਭਵ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਲੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚਟਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕ ਸਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀਏ ਜਿਹੜੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇਵੇਂ ਅਰਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜਾ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ ਅਤੇ ਦਾਗ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਲੁਕੇ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਉੱਤੇ ਦਾਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਸਿਆਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਝੂਠੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸੀ।

ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਧਦੀ-ਫੁਲਦੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਦ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮ ਭੋਜਨ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਇੱਕ “ਪ੍ਰਮ ਭੋਜ” ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਲੈਂਦੇ ਸਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:17-22; 2 ਪਤਰਸ 2:13 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਬੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਸਟ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਬੇਸ਼ਰਮ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਲਈ ਕੋਈ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਧੜਕ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ . . . ਆਪਣੇ ਹੀ ਢਿੱਡ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ποιμαίνω (ਪੋਇਮਾਈਨੋ) ਇੱਕ ਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ NASB “ਚਿੱਤਾ ਕਰਨ” ਵਜੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ “ਇੱਕ ਅੱਯਾਲੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।” “ਆਪਣੀ ਹੀ ਚਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ” ਦੀ ਬਜਾਇ NIV ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਅੱਯਾਲੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਢਿੱਡ ਭਰਦੇ ਹਨ” ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਯਾਲੀ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੇਵਕ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਉਪਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਲੂਕਾ 22:25, 26)। ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅੱਯਾਲੀ ਆਪਣੇ ਝੁੰਡ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਅੱਯਾਲੀ ਇਸ ਉਪਾਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਯਹੂਦਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਯਾਲੀ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਤਾਂ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਯਾਲੀ ਵਰਗੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ ਰਾਹੀਂ ਆਖਿਆ, “ਮੇਰੇ ਆਜੜੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਆਜੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਢਿੱਡ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਰਿਆ” (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 34:8)। ਯਹੂਦਾਹ ਵਿਚਲੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਤਮਕ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਤਮਕ ਬਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਆਤਮਕ ਪੇਸ਼ਣ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ **ਸੁੱਕੇ ਬੱਦਲ** ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਨਿਸਫਲ ਸਨ। ਪਤਰਸ ਵਾਂਗ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਫਟਕਾਰਿਆ। ਇਹ ਆਖਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਲੇਖਕ ਬਹੁਤ ਖਿੱਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਾਕਟਿਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਜੋ ਆਪ ਅੰਦਰੋਂ ਸਨ ਉਹੀ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਰੂਪਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਸਨ, ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜੀ ਯਹੂਦਾਹ “ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ” ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ “ਸੁੱਕੇ ਬੱਦਲ” ਸਨ। ਕਨਾਨ ਦੇ ਖੁਸ਼ਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਅਕਸਰ ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਭੂਮੱਧ ਸਾਗਰ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਪੈਂਛਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਹਵਾ ਠੰਡੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬੱਦਲ ਬਣਦੇ ਸਨ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣੇ। ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਘੱਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਬੱਦਲ ਵੀ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਲਈ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਉਣ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦ ਸਨ – ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਹੜੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋਲੋਂ ਸਾਂਤੀ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਖੇਖਲੇ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਲਿਆਈ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ **ਪੈਂਛਾਂ ਦੇ ਉਡਾਏ ਹੋਏ** ਸਨ। ਸੁਝਾਓ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਕੜੀਆਂ ਸਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਤਿਹਰੇ ਰੂਪਕ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ **ਪੱਤ ਝੜ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬਿਰਛ ਹਨ ਜੋ ਅਫਲ ਹਨ**। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ **ਦੇ ਵਾਰੀ ਮੋਏ** ਹੋਏ ਸਨ। ਬਿਰਛ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰੂਪਕ ਵੱਲ ਵਾਪਿਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ **ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ** ਸਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਫਲ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸਨ। ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। NASB ਅਤੇ NRSV “ਅਫਲ” ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ “ਪੱਤ ਝੜ ਦੇ ਬਿਰਛ” ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਕੋਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ KJV ਸੁਝਾਓ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਪਕ ਤਿੰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਚਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਅਜਿਹੇ ਬਿਰਛ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਫਲ, ਦੇ ਵਾਰੀ ਮੋਏ, ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ।” NIV

“ਅਫਲ” ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ ਬਿਰਛਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, “ਪੱਤ ਝੜ ਦੇ ਬਿਰਛ, ਅਫਲ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ – ਦੇ ਵਾਰੀ ਮੋਏ” ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ ਅੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਨੇਹਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ: ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਦ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਿਰਛ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਫਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਇਸਰਾਏਲ ਤੋਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਗਤੀ ਦੇ ਲਾਇਕ ਫਲ ਨਹੀਂ ਫਲਦੇ ਸਨ। ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦਾ ਰੁਪਕ ਲਿਆ, ਪਰ ਸੁਨੇਹਾ ਇੱਕੋ ਸੀ। ਨਬੀ ਨੇ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਨੂੰ ਗੁੱਡਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਖਾਦ ਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। “ਤਾਂ ਉਸ ਉਡੀਕਿਆ ਭਈ ਉਸ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅੰਗੂਰ ਲੱਗਣ, ਪਰ ਲੱਗੇ ਜੰਗਲੀ ਅੰਗੂਰ” (ਯਸਾਯਾਹ 5:2)। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਆਉਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ: “ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਕੰਧ ਢਾਹ ਸੁੱਟਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਲਤਾੜੀ ਜਾਵੇਗੀ।” (ਯਸਾਯਾਹ 5:5)। ਇਹ ਰੂਪਕ ਨਬੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 2:21; 12:10; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 19:10-14; ਹੋਸ਼ੇਆ 10:1)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਰੂਪਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ (ਮੱਤੀ 21:33-41)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਵੀ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਰੂਪਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਇਹੋ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ “ਸੁੱਕੇ ਖੂਹ ਅਤੇ ਅਨੁਰੀ ਦੇ ਉਡਾਏ ਹੋਏ ਬੱਦਲ” ਸਨ (2 ਪਤਰਸ 2:17)।

ਜਦ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ “ਦੇ ਵਾਰੀ ਮੋਏ” ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਹਰੀਲੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਬੂਟੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਪੇਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਜੀਵਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੜਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ “ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟੇ” ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਪਾਠਕ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ। ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਇਤ 13. ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਣ ਰੱਦ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ **ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸੂਕਰਦੀਆਂ ਠਾਠਾਂ** (ਯਾਕੂਬ 1:6) ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ **ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ** ਸਨ। ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦਾ “planet” (ਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਨਛੱਤਰ) ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ (πλανήτης, ਪਲੈਨੈਟੇਸ) ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਭਟਕਣਾ ਹੈ। ਇਸਥਿਰ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਇ ਅਸਥਿਰ ਗ੍ਰਹਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਟਕਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਦੀਪਕ **ਅਨੁਰ ਘੁੰਪ ਘੇਰ** ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸਦੀਪਕ ਅੱਗ ਵਿਚ ਝੁਲਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ (ਆਇਤ 7)।

ਪਾਪੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਆਉਂ ਬਾਰੇ ਹਨੇਕ ਦੀ ਨਬੂਵਤ (14-16)

¹⁴ਨਾਲੇ ਹਨੇਕ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀਹੜੀ ਦਾ ਸੀ ਏਹਨਾਂ ਹੀ ਦੇ ਵਿਖੇ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਕਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਭਈ ਵੇਖੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਸਣੇ ਆਇਆ।
¹⁵ਭਈ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਸ਼ਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਸ਼ਤਾਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਤਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਰਖਤ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਸ਼ਤਾਨੀ ਪਾਪੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਖੀਆਂ ਸਨ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਵੇ।
¹⁶ਏਹ ਬੁਝ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਫੇਕੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਇਤਾਂ 14, 15. ਜਦ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਵੇਖੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਸਣੇ ਆਇਆ ਭਈ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਨੇ ਐਪੋਕ੍ਰਿਫਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ 1 ਹਨੇਕ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ 1:9 ਆਇਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: “ਵੇਖੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਸਣੇ ਆਵੇਗਾ ਭਈ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇ।”¹² 1 ਹਨੇਕ ਇੱਕ ਪੇਚੀਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਅਰੰਭਕ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 1 ਹਨੇਕ ਦਾ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, 1 ਹਨੇਕ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, “ਹਨੇਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਗ ਚਲਦਾ ਚਲਦਾ ਅਲੇਪ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ” (ਉਤਪਤ 5:24)। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ **ਹਨੇਕ ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀਹੜੀ ਦਾ ਸੀ** ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਤਪਤ 5 ਵਿਚਲੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਦਾ ਅਰੰਭ ਆਦਮ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਨੇਕ ਸੱਤਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਕਿ “ਹਨੇਕ ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀਹੜੀ ਦਾ ਸੀ” 1 ਹਨੇਕ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।¹³

ਜਦਕਿ ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਕੁਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1 ਹਨੇਕ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ 1 ਹਨੇਕ ਨੂੰ “ਲਿਖਤਾਂ” ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹਨੇਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਯਸਾਯਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਉਤਪਤ 5:21-24 ਵਿਚਲੇ ਹਨੇਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ, ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ 1 ਹਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੱਚਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਹਨੇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਨੇਕ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹ ਹਨੇਕ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ “ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀਹੜੀ ਦਾ ਸੀ।” ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਕੀ ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁਚ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਹਨੇਕ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀਹੜੀ ਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਮਸੀਹੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ 1 ਹਨੇਕ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਹਨੇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 1 ਹਨੇਕ ਆਖਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ 1 ਹਨੇਕ ਵਿਚੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ: (1) ਇਹ ਖਰਾਬੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜਦ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਿਖਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ। (2) ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਜਾਂ ਗੈਰਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਨੂੰ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਹੜੀ ਆਸ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਫੜੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜਦਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਬਾਈਬਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦੁਰਗਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਭਈ 1 ਹਨੇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਉਕਾਸਣ ਨਾਲ” ਲਿਖਿਆ (2 ਪਤਰਸ 1:21)। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਲੇਖਕ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗੈਰਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰਮਸੀਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ “ਨਬੀ” ਆਖਿਆ (ਤੀਤੁਸ 1:12)। ਇਹ ਸੋਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ 1 ਹਨੇਕ ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਖਤਿਆਰ ਦੇ ਉਸੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾ, ਨਬੀ ਅਤੇ

ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਹਨੇਕ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਹਨੇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਹੋਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਨੇਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੂਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ, ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ, ਚਾਲ੍ਹੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਰਹਿਣ ਵੇਲੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਦੁਰਗਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਸਰਿਸਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਆਏ ਹੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 1 ਹਨੇਕ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸੱਚ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਲੇਖਕ ਨੂੰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਹਨੇਕ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਹਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜੇ 1 ਹਨੇਕ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪਾਠਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਹਨੇਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਆਦਮ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹਨੇਕ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਖਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਹਵਾਲਾ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ 1 ਹਨੇਕ ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਨਬੂਵਤ, ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1 ਹਨੇਕ ਦੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਇਹ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਪਾਠਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਲਵੇ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਭਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਉਤਪਤ 5:21-24 ਦੇ ਹਨੇਕ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਯਹੂਦਾਹ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਰੰਭ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 1 ਹਨੇਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਡੱਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਈਏ: (1) ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਕ ਹਨ। (2) ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੋਂ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। (3) ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਲਿਖਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (4) ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਹਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੱਲ ਆਖ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਅਰੰਭਕ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਿਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। (5) ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਆਖਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਸ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਵੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਨਿਆਉਂ ਲਈ ਸੱਦੇ ਜਾਣਗੇ।

1 ਹਨੇਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਜ਼ਰੀਆ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ **ਸ਼ਤਾਨੀਆਂ** ਹੈ। NASB ਵਿਚ ਆਇਤ 15 ਵਿਚ ਇਹ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ἄσέβεια (*ਆਸੇਬੇਇਆ*) ਅਤੇ ἄσέβης (*ਆਸੇਬੇਸ*) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ἄσέβειω (*ਆਸੇਬੇਓ*) ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। 1 ਹਨੇਕ 1:9 ਵਿਚੋਂ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: “ਉਹ ਸਭਨਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਫਿਟਕਾਰੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਹਨ।” 1 ਹਨੇਕ ਦੀ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਨੇਕ ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ 1 ਹਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ “ਦੁਸ਼ਟਾਂ” ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਨਬੀਆਂ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ **ਕਰਖਤ ਗੱਲਾਂ** ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ **ਸ਼ਤਾਨੀ ਪਾਪੀ** ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ **ਨਿਆਉਂ**, ਅਰਥਾਤ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 16. ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਭੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਫਸਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਉਹ ਰਸੂਲੀ ਸੁਨੇਹਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ **ਬੁੜ ਬੁੜਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ** ਸਨ। ਉਸਾਰੂ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਬੁੜਬੁੜਾਉਣ ਦੇ

ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਵਿਲਾਸਿਤਾ ਤੋਂ ਮੋੜਨ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੁੜਬੁੜਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਭਾਲਣ, ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ **ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ** ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੀਸੀਆ ਤਦ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜਾ, ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ **ਮੂੰਹੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਫੇਕੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਦੇ** ਹਨ। ਹੰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹਰੇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਹੰਕਾਰ ਲੁਕਿਆ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਗਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੰਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਦ ਵੀ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭਰਾ, ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ, ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਆਲਗੀ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜਾਦੂਗਰ ਸ਼ਮਊਨ ਵਾਂਗ ਇਹ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ "ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ" ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਰਸੂਲਾਂ 8:9)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਲੋਚਨਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਤੀਜਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਪਕੜ **ਲਾਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ** ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਵਡਿਆਈ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕਰਨਗੇ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਜਦ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਗਲਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 10-16)

ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਾਲੇਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਦੇ ਗ੍ਰਾਟਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹਾਲ ਕਮਰਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ

ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਅਜਨਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ। ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਗੂ, ਜੋ ਕਿ 35 ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ, ਬੜਾ ਮਿਲਣਸਾਰ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਘਰੋਂ ਕੀ ਸੌਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਜਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਗੀਣ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰੰਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲਾਤ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਠਕ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਖਣ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੜ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੋਮਲਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਨੂੰ ਕਠੋਰ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਭਰਾ ਸੇਟੀ ਦੀ ਬਜਾਇ ਹਥੜੇ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਮਲਤਾ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:15)। ਇਹ ਸਭ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਦੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਿਤਾਉਣੀ ਅਤੇ ਤਾਗੀਦ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਈ. ਅਰਲ ਏਲਿਸ, *ਪ੍ਰੋਫੈਸੀ ਅੰਡ ਹਰਮੇਨਿਉਟਿਕ ਇਨ ਅਰਲੀ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅੈਨਿਟੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕਸ, 1993), 220-26. ²1 ਹਨੇਕ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਅਨੁਵਾਦ, ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਮਸ ਐੱਚ. ਚਾਰਲਸਵਰਥ, ਸੰਪਾਦਕ, *ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਸਿਓਡਾਪੋਗ੍ਰਾਫਾ* (ਨਿਉ ਯੋਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 1983), 1:5-89 ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ³1 ਹਨੇਕ 6-19 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਉਤਪਤ 6 ਵਿਚਲੇ ਪਰਮੇਸੂਰ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਨ। ⁴ਰਿਚਰਡ ਜੇ. ਬਾਉਖਮ, *ਜੂਡ, 2 ਪੀਟਰ, ਵਰਡ ਬਿਬਲਿਕਲ ਕਮੈਂਟੀ*, ਜਿਲਦ 50 (ਵੇਕੋ, ਟੈਕਸਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1983), 53. ⁵ਵਿਸਡਮ ਆਫ ਸੋਲੋਮਨ 10:7 (NRSV)। ⁶ਵਿਕਟਰ ਪਿ. ਹੈਮਿਲਟਨ ਨੇ ਗੋਰ ਕੀਤਾ, "ਸਦੂਮ ਦੀ ਸਟੀਕ ਥਾਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਉੱਤਰੀ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੁਰਾਤਤਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ" (ਵਿਕਟਰ ਪਿ. ਹੈਮਿਲਟਨ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਜੇਨੇਸਿਸ: ਅਧਿਆਇ 18-50*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟੀ ਆਨ ਦਾ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1995], 31). ⁷ਇਹ

ਜੇ. ਐੱਨ. ਡੀ. ਕੇਲੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦਿ ਅਪਿਸਟਲਸ ਆਫ ਪੀਟਰ ਐਂਡ ਜੂਡ*, ਬਲੈਕਸ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਲੰਡਨ: ਐਡਮ ਐਂਡ ਚਾਰਲਸ ਬਲੈਕ, 1969), 258. ⁷ਉਪਰੋਕਤ, 261. ⁸ਤੋਬਿਤ 5:4; 6:11; 7:9; 8:2; 9:5; 11:1; 12:6. ⁹ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਆਫ ਮੋਜ਼ਸ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਅਨੁਵਾਦ ਚਾਰਲਸਵਰਥ, 1:919–34 ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ¹⁰ਵਿਆਕਰਣ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਾਓ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ “ਐਨਾਕੋਲੁਥੋਨ” ਹੈ।

¹¹ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਬਾਓਖਮ, 79–80. ¹²1 ਹਨੇਕ 1:9 ਦਾ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਚਾਰਲਸਵਰਥ, 1:13–14 ਤੋਂ ਹੈ। ¹³1 ਹਨੇਕ 60:8.